

OPINION

on the future form of the Competitiveness and Innovation Framework Programme

Dotychczasowe rezultaty funkcjonowania programu CIP 2007-2013 są pozytywne. Wszystkie 3 szczegółowe programy CIP cieszą się dużym zainteresowaniem przedsiębiorców, alokowane środki są wykorzystywane w całości. Efekty realizowanych działań są w dużym stopniu mierzalne i obrazują realny wpływ udzielanego wsparcia na inwestycje przedsiębiorstw. Pozytywna ocena dotychczasowego funkcjonowania CIP przemawia za kontynuacją programu w kolejnej perspektywie finansowej. W nowym okresie programowania należy jednak wziąć pod uwagę nowe wyzwania, przed którymi staną gospodarka UE i nowe trendy w gospodarce a jednocześnie usprawnić funkcjonowanie CIP w obszarach, w których na podstawie dotychczasowych doświadczeń, zauważono potrzebę zmian.

Entrepreneurship and Innovation Programme

W odniesieniu do instrumentów finansowych czynnikiem najbardziej efektywnym mechanizmem wsparcia okazała się SME Guarantee Facility. Instrument ten umożliwia udzielenie wsparcia finansowego w okresie 2007-2010 około 70 tys. przedsiębiorstw o niskiej zdolności kredytowej i wywołanie efektu dźwigni finansowej z 1 EUR udzielonego przez Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) w formie gwarancji uzyskano 67 EUR w postaci finansowania MSP przez banki oraz 104 EUR inwestycji dokonanych przez MSP. Dane te pokazują, że mechanizm ten oddziałuje na dużą skalę i jest efektywnym mechanizmem do uruchamiania środków instytucji finansowych. Udzielanie gwarancji przez EFI powinno być kontynuowane. Należy natomiast ukierunkować przekazywane środki głównie na gwarancje dla finansowania MSP, które wdrażają nowe technologie oraz na gwarancje dla inwestycji kapitałowych w MSP w fazie seed, start-up i ekspansji. Kryterium to powinno być linią demarkacyjną pomiędzy gwarancjami udzielanymi na poziomie UE a gwarancjami ze środków krajowych. Jednocześnie udzielanie gwarancji ze środków EFI powinno być poprzedzone analizą rynku regionu, na którym wspierane będą MSP. W szczególności należy analizować czy na danym obszarze MSP mają odczuwalne problemy z uzyskaniem finansowania oraz czy nie występują tam inne mechanizmy wsparcia publicznego, z których korzystają MSP. Europejska wartość dodana CIP w przypadku SME Guarantee Facility powinna polegać na komplementarności i stymulowaniu potencjału finansowego publicznego i prywatnego na poziomie krajowym i regionalnym.

W odniesieniu do instrumentu High Growth Investment Facility (GIF) należy stwierdzić, że niewątpliwie wytwarza on wartość dodaną postaci dodatkowych inwestycji kapitałowych, co pokazują ewaluacje, według których z 1 Euro zainwestowanego w ramach GIF uzyskano 6 Euro inwestycji kapitałowych w MSP. Jednocześnie około połowa wspartych funduszy kapitałowych inwestuje na obszarze co najmniej dwóch państw. W kontekście założenia, że CIP ma wypracowywać europejską wartość dodaną, należałoby jednak wprowadzić uwarunkowanie wsparcia GIF od działalności funduszy kapitałowych w co najmniej dwóch, trzech lub więcej krajach uczestniczących w programie CIP. Ponadto należy zwrócić uwagę aby wsparcie z GIF udzielane było równomiernie na terenie całej UE i by unikać nadmiernej koncentracji wsparcia funduszy działających na tym samym obszarze geograficznym. Kluczowe wsparcie dla funduszy kapitałowych powinno być dystrybuowane na poziomie krajowym, gdy inwestycje typu venture oraz seed capital charakteryzują się dużym zróżnicowaniem w zależności do specyfiki regionu. Mechanizmy wsparcia powinny być projektowane z uwzględnieniem tych różnic.

Idea utworzenia jednego funduszu kapitałowej paneuropejskiego wydaje się uzasadniona wyłącznie w sytuacji gdy taki fundusz będzie udzielał wsparcia równomiernie na obszarze całej UE oraz zgodnie z zasadą subsydiarności czyli nie dublował działań na poziomie krajowym.

Za pomocą instrumentów finansowych CIP nie powinno się finansować luki finansowej powstałej w wyniku kryzysu finansowego na świecie, ponieważ wielkość alokowanych środków na instrumenty finansowe CIP jest zbyt mała by sprostać takiemu wyzwaniu. Instrumenty finansowe powinny być ukierunkowane na wspieranie MSP, które mają największe trudności w pozyskaniu finansowania a jednocześnie duży potencjał rozwoju, a więc w szczególności tych, które inwestują w działalność B+R oraz będą rozwijać działalność międzynarodową.

W nowej perspektywie finansowej większa uwaga powinna być poświęcona wsparciu dla finansowania kapitałowo-dunego (mezzanine) oraz inwestorom indywidualnym (aniołom biznesu). Wyżej wymienione rodzaje finansowania przedsiębiorstw umożliwiają znacznie szybsze i łatwiejsze finansowanie niż pożyczki bankowe lub inwestycje kapitałowe. Wprowadzając one potrzebne zróżnicowanie sposobów finansowania i przyczyniając się do zmniejszenia luki kapitałowej w UE. Uruchomienie potencjału finansowego inwestorów indywidualnych (aniołów biznesu) może znacząco zwiększyć kwotę dostępnego finansowania dla MSP.

Enterprise Europe Network

Współpraca w ramach Enterprise Europe Network (EEN) przynosi wymierne efekty w kojarzeniu przedsiębiorstw. Zwiększają się ilości *success stories* odnotowywana przez współpracujące przedsiębiorstwa i instytucje otoczenia biznesu z 45 krajów ilustruje potrzebę dalszej współpracy w ramach EEN. Korzystanie z usług sieci jest coraz większe. W ramach usług transferu technologii w EEN zarejestrowanych zostało 13 tys. najnowocześniejszych technologii. W samej Polsce z usług sieci EEN korzysta około 20 tys. przedsiębiorstw, w tym 15,5 tys. MSP oraz 450 jednostek naukowych.

Działalność EEN powinna być głównie skierowana na wspieranie przedsiębiorstw prowadzących działalność międzynarodową. EEN nie powinna bowiem dublować działalności krajowych i regionalnych ośrodków otoczenia biznesu, lecz udoskonalać usługi świadczonych przez te ośrodki. Ośrodki sieci EEN powinny bardziej aktywnie zaangażować się w promowanie programu CIP ponieważ w ramach sieci EEN można dotrzeć do największej grupy potencjalnych beneficjentów poszczególnych działań CIP.

W ramach kolejnej edycji Programu CIP należy zapewnić stabilizację działalności sieci EEN. Jak pokazały dotychczasowe doświadczenia, każde przekształcenie sieci ma istotny wpływ na działalność poszczególnych ośrodków EEN oraz wspierającej je Agencji Wykonawczej ds. Konkurencyjności i Innowacji (EACI). Wobec powyższego wskazane jest, aby w przyszłej perspektywie finansowej zrezygnować z organizacji kolejnego zaproszenia na składanie ofert dla ośrodków EEN na rzecz automatycznego przedłużenia finansowania działalności ośrodków, które zostały pozytywnie ocenione w procesie ewaluacji prowadzonej przez EACI. Przetarg na prowadzenie ośrodków mógłby być zorganizowany w tych regionach, w których brakuje ośrodka EEN, bądź te ośrodki taki nie działają należycie.

Granty i zamówienia publiczne

Wsparcie w formie grantów dla projektów pilotażowych i komercjalizacji (pilot and market replication projects) przynosi ograniczonego do skali oddziaływania wartość dodaną w porównaniu do innych działań CIP. Wsparcie to powinno być kontynuowane ale ze zwiększeniem nacisku na efekty i skalę oddziaływania dofinansowywanych projektów na inne sektory i liczbę przedsiębiorstw. Wsparcie w formie grantów dla innowacyjnych projektów powinno być uzupełnione finansowaniem w formie wspólnych zamówień publicznych, w tym prekomercyjnych zamówień publicznych (zamawianie produktu lub usługi wraz z poprzedzającymi fazami badawczo-rozwojowymi) współfinansowanych z CIP. Wartość zamówień publicznych w UE wynosi 17% PKB, co świadczy o tym, że

zamówienia publiczne mog• by• znaczącym źródem finansowania innowacji. Idea utworzenie międzynarodowej sieci podmiotów zamawiających zasuguje na poparcie, przy założeniu współfinansowania zamówień z środków CIP. Kwota zamówienia na poziomie UE powinna być znacząco większe niż zamówienia krajowe a zamawiający powinni reprezentować co najmniej 3 kraje z obszaru CIP.

Działania analityczne, informacyjne i promocyjne wspierające innowacyjność

Działania w zakresie promocji przedsiębiorczości i innowacyjności, poprawy otoczenie regulacyjnego, promocji społecznej odpowiedzialności biznesu powinny być nadal obecne w przyszłym programie. Ze względu jednak na ich pomocniczy charakter wobec pozostałych mechanizmów, budżet tych działań powinien być proporcjonalny do ich mierzalnego wpływu na sytuację przedsiębiorstw. Wartość dodana tych działań występuje w sytuacji gdy przyczyniają się do tworzenia koncepcji i platform wymiany wiedzy i dobrych praktyk, które ze względów finansowych lub organizacyjnych nie mogą być wykonywane na poziomie administracji krajowej i nie są wspierane w ramach innych mechanizmów ponadnarodowych.

Program Szczegółowy CIP na Rzecz Wspierania Polityki w Zakresie Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych (ICT PSP)

W kontekście ICT PSP Należy też zweryfikować czy wszystkie założenia Agencji Cyfrowej dla Europy stanowi motyw przewodni przyszłego CIP II.

W celu uniknięcia przypadków kiedy większe państwa podejmuje podobne działania w zakresie tematyki konkursów równoległe z toczącymi się projektami w ramach ICT PSP, należy rozważyć możliwość utworzenia lub wyodrębnienia specjalnego funduszu (podobnie jak powstał fundusz Best Practices dla obszaru Digital Libraries) umożliwiającego krajom nieuczestniczącym bezpośrednio w realizacji projektów paneuropejskich, uczestniczenie w pracach konsorcjum na zasadach członka – obserwatora. Taka możliwość dotyczyaby Projektów Pilotowych A i przyczyniaby się do znacznie efektywniejszego wykorzystania budżetu oraz do przyspieszenia informatyzacji UE-27 w zakresie rozwoju e-Usług, a szczególnie tych paneuropejskich. W projektach pilotażowych A jednym z podstawowych wyzwań jest interoperacyjność. A z drugiej strony wdrażanie rozwiązań wypracowywanych w projektach Pilotowych A ciągnie się latami bez jasno określonej wizji, kiedy powinno zakończyć się pełne wdrożenie wypracowanych rozwiązań, a w konsekwencji pełna integracja w ramach całej UE Należałoby zatem rozważyć możliwość określenia z góry

harmonogramu i budżetu na obejmowanie wypracowanym rozwiązaniem w ramach projektu paneuropejskiego kolejnych krajów, które nie stanowią konsorcjum projektu, a które w kolejnych latach powinny włączyć się w proces dostosowywania się i wdrażania wypracowanego przez konsorcjum rozwiązania.

Ponadto, potrzebna jest stabilizacja zakresu tematycznego Programu ICT PSP, a także zapewnienie odpowiedniego harmonogramu konkursów umożliwiającego zainteresowanym odpowiednio i zaplanowane przygotowanie. Firmy często postrzegają program ICT PSP jako zbyt skomplikowany, który nie umożliwia płynnego finansowania.

W opinii Polski obecne instrumenty finansowe są właściwie dobrane do tematyki sposobu realizacji zadań ICT, a więc niepotrzebne wydaje się tworzenie nowych instrumentów. Jednak jednym z zadań podprogramu ICT PSP miało być pobudzenie sektora ICT w Europie. Niestety niski (jedynie 50%) próg dofinansowania projektów powoduje, że firmy z sektora ICT (szczególnie MŚP) wolą swój przyszły rozwój budować realizując projekty finansowane w ramach Funduszy Strukturalnych, gdzie dofinansowanie jest dostępne na wyższym poziomie. Należy zatem rozważyć możliwość zwiększenia dofinansowania do poziomu 75% kosztów i/lub rozważyć zasadność wprowadzenia możliwości dofinansowania projektów ICT PSP z FS przynajmniej w części dot. infrastruktury koniecznej do realizacji projektów.

Należy w większym stopniu zaangażować władze krajowe i regionalne w udział w ICT PSP ponieważ to najczęściej one umożliwiają realizację projektów, które uzyskują wsparcie a jednocześnie mają wpływ na realizację i upowszechnianie dobrych projektów, którym nie udało się uzyskać finansowania ICT-PSP.

Program ICT PSP powinien w większym stopniu odpowiadać na potrzeby edukacji, w tym edukacji dorosłych i seniorów, w zakresie e-umiejętności oraz dostępu do edukacji poprzez Internet. Uczenie się przez całe życie jest decydującym elementem dla rozwoju kreatywności i innowacyjności. Telewizja, Internet oraz gry społeczno-edukacyjne są niedocenianym ale efektywnym sposobem udoskonalania komunikacji społecznej. IC PSP może odegrać znaczącą rolę w upowszechnianiu nowych sposobów komunikacji społecznej.

Intelligent Energy Europe (IEE)

Z roku na rok Program IEE cieszy się coraz większym zainteresowaniem wśród beneficjentów z Polski. Widoczne jest to zarówno w ilości uczestników wszelkich wydarzeń organizowanych przez Krajowy Punkt Kontaktowy Programu IEE, jak i coraz większej ilości podmiotów z Polski biorących udział w poszczególnych konkursach ogłaszanych co roku.

W kolejnym okresie programowania tj. na lata 2014-2020 należy kontynuować przede wszystkim działania informacyjno-promocyjne w zakresie poprawy efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii ukierunkowane zarówno na budownictwo, przemysł, transport oraz zmianę zachowań wszystkich użytkowników końcowych energii.

Projekty *Concerted Action* (CA) ukierunkowane na konkretne działania w zakresie wdrażania prawodawstwa UE powinny być nadal realizowane w kolejnym okresie finansowania.

Współoddziaływanie z Programem Ramowym na rzecz badań (PR)

Współoddziaływanie z Programem Ramowym na rzecz badań (PR) w przyszłości powinno być zwiększone. Należy zadbać o to by wyniki projektów finansowanych z PR miały ułatwiony dostęp do finansowania ich aplikacji i upowszechniania za pomocą środków CIP. Koncentracja wsparcia z poziomu UE na całym etapie powstawania produktu (od fazy badawczej do produkcji) jest uzasadniona ponieważ wdrażanie i dystrybucja technologii na rynku UE jest wciąż problematyczna na skutek barier finansowych i braku utrwalonych powiązań pomiędzy kreatorami innowacji z poszczególnych krajów członkowskich.

Synergia pomiędzy działaniami mającymi na celu wspierania innowacyjności oraz działaniami wspierającymi badania i innowacje jest konieczna w celu umożliwienia realizacji wyników badań i skutecznego wprowadzania nowych rozwiązań na rynek. Przykłady:

- projekty powielania rynkowego w ramach eko-innowacji powinny umożliwiać wprowadzenie wyników badań wypracowanych w ramach priorytetów współpracy w ramach Programu Ramowego (np.: Priorytet środowisko),

- projekty pilotażowe w ramach CIP ICT-PSP powinny umożliwiać wdrożenie wyników opracowanych zgodnie z priorytetami współpracy programu ramowego Priorytet ICT,

- projekty finansowanych obecnie w ramach programu Inteligentna Energia Europa powinny wspierać upowszechnianie rozwiązań opracowanych w ramach priorytetów współpracy programu ramowego w sektorze energetycznym,

- MŚP biorące udział w programie "Badania na rzecz MŚP" w ramach programu ramowego powinny być zachęcane do wdrożenia wyników w gospodarce w formie projektów pilotażowych w ramach Entrepreneurship and Innovation Programme.

W celu wspierania wdrażania wyników badań naukowych i wprowadzania nowych rozwiązań na rynek, należy rozważyć włączenie do projektów badawczych uproszczonych planów komercjalizacji zawierających analizę potencjału rynkowego dla nowych rozwiązań na etapie składowania projektu. Ponadto synergia pomiędzy CIP oraz Programem Ramowym wymaga harmonizacji tematycznej i harmonogramu składowania wniosków.

Współoddziaływanie z programami finansowanymi z funduszy strukturalnych

Należy zapewnić efekt synergii pomiędzy programami UE a programami krajowymi w celu zapewnienia ciągłości realizacji projektów. Efekt synergii powinien odzwierciedlać długoterminową strategię wsparcia cyklu powstawania produktu. Prace harmonizacyjne należy przyspieszyć i skoncentrować je w szczególności na MŚP.

Podsumowanie

Polska uważa, że kontynuacja *Programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji* jest zasadna pod warunkiem dokonania jego przeglądu i precyzyjnego profilowania go na rzecz innowacyjnych MSP. Ostateczny kształt nowego Programu CIP powinien zależeć od zakresu działań podejmowanych w ramach polityki spójności w kolejnej perspektywie finansowej, jak również kształtu i wielkości finansowania przeznaczonego na finansowanie 8PR w latach 2014-2020.

Należy zwiększyć przejrzystość efektów CIP I i prowadzi bardziej aktywną promocję CIP II. Jednym z bardzo istotnych narzędzi do weryfikacji i oceny funkcjonowania zarówno obecnego Programu jak i przyszłego CIP II jest możliwość prowadzenia analiz i statystyk udziału i realizacji jego działań w różnych ujęciach zarówno finansowych jak i merytorycznych. Jednym z narzędzi umożliwiających takie analizy jest dostęp do bazy danych (choćby w takim zakresie jak to jest dzisiaj w FP7). Brak dostępu do takiej bazy jest bezpośrednią przyczyną, że kraje członkowskie swoje opinie muszą opierać na informacjach cząstkowych, często trudnych do zweryfikowania, a wydaje się, że od momentu kiedy składowanie wniosków zostało objęte systemem EPSS nie powinno być żadnych przeszkód technicznych aby taka baza była utrzymywana i udostępniana zainteresowanym stronom.

W przyszłym Programie CIP należy uwzględnić kwestię pomocy publicznej, czyli umieścić zapis, który w sposób nie pozostawiający żadnych wątpliwości uzna pomoc udzielaną na rzecz przedsiębiorców w ramach programu CIP, za zgodną z polityką konkurencji UE.

Należy zapewnić pełną spójność i komplementarność przyszłego programu CIP II i 8 Programu Ramowego.